

Forskrift om ~~spesialavfall~~ farlig avfall

Innhold

Forord	xx
Forskrift om <u>farlig avfall</u>	xx
Kommentarer til enkelte bestemmelser	xx
Vedlegg 1: <u>Den Europeiske Avfallslisten</u>	xx
Vedlegg 2: Standardiserte krav for kommunale mottak	xx
Vedlegg 3: <u>Kriterier som gjør avfall til farlig avfall</u>	xx
Vedlegg 4: Fylkesmannens myndighet etter forskrift om <u>farlig avfall</u>	xx

Vedlegg 1, 2 og 3 er rettslige vedlegg, og en del av selve forskriften.

Vedlegg 4 er kun et orienterende vedlegg.

Forord

Farlig avfall er avfall med et særlig skade- og forurensningspotensiale. Dette avfallet må derfor skilles ut for særlig forsvarlig behandling. Formålet med denne forskriften er å bidra til at farlig avfall blir tatt hånd om på en miljømessig forsvarlig og sikker måte i alle faser, fra avfallet genereres til det sluttdisponeres.

Enhver som er i besittelse av farlig avfall, har ansvar for at avfallet ikke medfører fare for forurensning. Virksomhet som har farlig avfall, har plikt til å levere det farlige avfallet minst en gang i året til godkjent ordning for farlig avfall. Leveringsplikten inntreffer når virksomheten har mer enn 1 kg farlig avfall totalt (§ 8). Husholdninger har ikke noen uttrykkelig leveringsplikt etter forskriften, men ansvaret for at farlig avfall blir tatt hånd om på forsvarlig måte, gjelder også husholdningene (§ 5).

Den som driver virksomhet for håndtering (§ 3 c) av farlig avfall, må som en hovedregel ha tillatelse fra forurensningsmyndigheten (§§ 6 – 7). Kommunene er pålagt å sørge for at det innenfor kommunen eksisterer et tilstrekkelig tilbud for mottak av farlig avfall fra avfallsbesittere med mindre mengder farlig avfall, dvs. husholdninger og mindre virksomheter, herunder primærnæringene (§ 10). Der avfallsbesitteren er en virksomhet som går konkurs, er bostyrer pålagt å melde fra til forurensningsmyndigheten om etterlatt farlig avfall (§ 9).

Avfallsbesittere, kommuner og andre som driver virksomhet for håndtering av farlig avfall, kan søke råd og veiledning hos Statens forurensningstilsyn og fylkesmannen.

Forskrift om spesialavfall farlig avfall

Fastsatt av Miljøverndepartementet 19. mai 1994, med endringer av 10. september 1996, 1. juli 1999 og ##### med hjemmel i lov av 13. mars 1981 nr. 6 om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven) §§ 20, 29 og 31, jf. kgl. res. av 8. juli 1983 og lov av 11. juni 1976 nr. 79 om kontroll med produkter og forbrukertjenester (produktkontrollloven) § 4, jf. kgl. res. av 7. september 1990 nr. 730, og jf. EØS avtalens vedlegg II, bind 12 A kap. 15, Rådsdirektiv 91/689/EØF, endret ved Rådsdirektiv 94/3/EØF og Rådsbeslutning 94/904/EF.

§ 1 Formål

Forskriften har til formål å sikre at farlig avfall tas hånd om på en slik måte at det ikke skaper forurensning eller skade på mennesker eller dyr, eller fare for dette, og å bidra til et hensiktsmessig og forsvarlig system for håndtering av farlig avfall.

§ 2 Hva forskriften regulerer

Forskriften gjelder oppbevaring, levering og håndtering av farlig avfall som omfattes av § 4.

Plikter etter denne forskriften unntar ikke fra forpliktelser i henhold til annen lovgivning.

§ 3 Definisjoner

I denne forskriften menes med:

- a) Avfall; kasserte løseobjekter eller stoffer. Som avfall regnes også overflødige løseobjekter og stoffer fra tjenesteyting, produksjon og rensete anlegg m.v. Avløpsvann og avgasser regnes ikke som avfall.
- b) Farlig avfall; avfall som ikke hensiktsmessig kan håndteres sammen med forbruksavfall fordi det kan medføre alvorlige forurensninger eller fare for skade på mennesker eller dyr.
- c) Håndtering; en fellesbetegnelse for innsamling, mottak, mellomlagring, behandling og annen disponering av farlig avfall, samt tankrensing som medfører farlig avfall.
- d) Innsamling; henting av farlig avfall hos en eller flere avfallsbesittere.
- e) Mottak; et tilbud, stasjonært eller mobilt, hvor avfallsbesitter eller innsamler kan levere farlig avfall.
- f) Behandling; fysiske/kjemiske/biologiske prosesser som endrer det farlige avfallets egenskaper og som er nødvendige eller hensiktsmessige for disponering av avfallet.
- g) Disponering; endelig anbringelse av farlig avfall f.eks. i form av forbrenning, gjenvinning eller kontrollert deponering.
- h) Tankrensing; rengjøring av tanker med tilhørende rør m.v., eller lignende innretning, der rengjøringen medfører at det oppstår farlig avfall.

§ 4 Farlige avfallstyper som omfattes av forskriften

Denne forskriften omfatter:

- 1) Avfallstyper i vedlegg 1, den europeiske avfallslisten (EAL), merket med stjerne (*).
- 2) Annet avfall, herunder forbruksavfall, som inneholder stoffer eller stoffblandinger med farlige egenskaper og som overskrider tilhørende grenseverdier fastsatt i vedlegg 3.

Avfallstyper som faller inn under første ledd nr. 1 kan unntas fra forskriftens bestemmelser dersom de hverken inneholder stoffer eller stoffblandinger med farlige egenskaper eller overskrider tilhørende grenseverdier fastsatt i vedlegg 3. Avfallsbesitter må kunne dokumentere at avfallet ikke inneholder stoffer eller stoffblandinger med noen av de der

nevnte farlige egenskaper eller overskrider grenseverdiene. Avfallsbesitter skal melde slike unntak til Statens forurensningstilsyn eller den Miljøverndepartementet bemyndiger. Statens forurensningstilsyn eller den Miljøverndepartementet bemyndiger kan fastsette nærmere krav til dokumentasjon.

Avfallsbesitter har ansvaret for å vurdere om avfallet omfattes av forskriften. Statens forurensningstilsyn eller den Miljøverndepartementet bemyndiger kan i tvilstilfelle avgjøre om avfallet omfattes av forskriften.

§ 5 Forsvarlig oppbevaring m.v. av farlig avfall

Enhver som er i besittelse av farlig avfall har ansvar for at dette oppbevares, lagres og for øvrig tas forsvarlig hånd om, herunder at det treffes tiltak for å forebygge at det farlige avfallet forårsaker forurensning eller skade på mennesker eller dyr, eller fare for dette.

Farlig avfall skal ikke blandes sammen med annet avfall. Ulike typer farlig avfall skal ikke sammenblandes dersom dette kan medføre fare for forurensning, eller skape problemer for den videre håndteringen av avfallet.

§ 6 Tillatelse til håndtering av farlig avfall

Den som håndterer farlig avfall skal ha tillatelse fra Statens forurensningstilsyn, fylkesmannen eller den Miljøverndepartementet bemyndiger.

§ 7 Unntak fra kravet om tillatelse

Krav om tillatelse etter § 6 gjelder ikke for:

- a) Virksomhet som har tillatelse med hjemmel i forurensningslovens § 11 til behandling eller disponering av farlig avfall fra egen virksomhet. Unntaket gjelder bare det tillatelsen etter § 11 omfatter.
- b) Bedriftsintern gjenvinning av eget farlig avfall som finner sted innenfor bedriftenhetens område, og hvor gjenvinningsprosessen ikke er konsesjonspliktig etter forurensningslovens § 11. Unntaket gjelder kun når gjenvinningen ikke medfører fare for forurensning, jf. forurensningslovens § 7.
- c) Tilbud fra den enkelte forhandler til forbruker om å ta i mot farlig avfall fra tilsvarende produkter som forhandleren omsetter.
- d) Anlegg for mottak og lagring av oljeholdig avfall etablert i medhold av forskrift om etablering av mottaksordninger for avfall fra skip av 25. august 1981, med hjemmel i lov 9. juni 1903 nr. 7 om statuskontroll med skipets sjødyktighet m.v. § 116. Unntaket gjelder bare for oljeholdig avfall som mottas fra skip og som omfattes av nevnte forskrift.
- e) Kommunale ordninger for mottak av farlig avfall, jf. plikten i § 10, som drives av den enkelte kommune eller ved interkommunalt samarbeid. Mottaksordninger som omfattes av dette unntaket tillates å motta inntil 1000 kg farlig avfall pr. år pr. avfallsbesitter og skal drives i samsvar med de krav som fremgår i vedlegg 2.

§ 8 Leveringsplikt

Virksomhet hvor det oppstår farlig avfall, skal levere dette til den som etter §§ 6 og 7 kan håndtere avfallet. Det farlige avfallet skal leveres minst 1 gang pr. år. Leveringsplikt inntreffer ikke før den totale mengden farlig avfall overstiger 1 kg.

Ved nedleggelse av virksomhet eller driftsstans utover 3 måneder inntreffer leveringsplikten umiddelbart.

Leveringsplikten gjelder ikke virksomhet som med tillatelse etter forurensningslovens § 11 behandler eller disponerer eget farlig avfall. Unntaket fra leveringsplikten gjelder bare det tillatelsen etter forurensningslovens § 11 omfatter.

§ 9 Meldeplikt ved konkurs

Når det åpnes konkurs i virksomhet hvor det oppbevares farlig avfall, plikter bostyrer straks å gi melding til fylkesmannen om typer og mengder farlig avfall som blir etterlatt. Meldeplikten inntreffer ikke før den totale mengden farlig avfall overstiger 1 kg.

§ 10 Kommunenes ansvar

Kommunen skal sørge for at det eksisterer et tilstrekkelig tilbud for mottak av farlig avfall fra husholdninger og virksomheter med mindre mengder farlig avfall i kommunen (veiledning 99:02). Plikten er begrenset til mottak av inntil 400 kg farlig avfall totalt pr. år pr. avfallsbesitter.

§ 11 Deklarasjon og opplysninger om avfallets innhold

Virksomhet som leverer farlig avfall, skal før levering av avfallet fylle ut deklarasjonsskjema godkjent av Statens forurensningstilsyn. Utfylt deklarasjonsskjema skal medfølge avfallet ved videre transport.

Virksomheter som har tillatelse etter forurensningslovens § 11 til behandling eller disponering av eget farlig avfall skal en gang i året rapportere til Statens forurensningstilsyn om mengder og typer avfall som er behandlet og disponert.

Husholdninger som leverer farlig avfall, plikter ved levering så langt det er mulig å gi opplysninger om avfallets opprinnelse, innhold og egenskaper, herunder så langt som mulig påse at det framgår klart av emballasjen hva den inneholder.

Den som håndterer farlig avfall, er ansvarlig for å påse at avfallet som mottas fra virksomheter er deklarerert, og skal påse at deklarasjonsskjema følger alle leveranser ved viderelevering.

Den som først mottar deklareringspliktig farlig avfall skal senest innen den 15. i etterfølgende måned oversende gjenpart av utfylt deklarasjonsskjema til Statens forurensningstilsyn eller den som Statens forurensningstilsyn utpeker.

Statens forurensningstilsyn eller den Miljøverndepartementet bemyndiger kan fastsette gebyr for deklarasjon av farlig avfall. Gebyret innkreves fra den som først mottar deklarasjonspliktig farlig avfall og skal dekke kostnadene med drift av et deklarasjonssystem som skal gi nødvendig oversikt og kontroll med farlig avfall.

§ 12 Emballering og merking

Virksomhet som lagrer eller leverer farlig avfall, og den som håndterer farlig avfall skal påse at avfallet er emballert på en slik måte at det er egnet for lagring og transport. Farlig avfall som er deklarasjonspliktig etter § 11, skal ved levering, transport og senere mellomlagring merkes på emballasjen med deklarasjonsskjemaets løpenummer. Merkingen skal være lett synlig og bestandig mot fysiske og klimatiske påvirkninger.

§ 13 Tilsyn/kontroll

Statens forurensningstilsyn, fylkesmannen eller den Miljøverndepartementet bemyndiger, fører tilsyn med at bestemmelsene i denne forskriften overholdes.

§ 14 Unntak

I særlige tilfeller og forutsatt at det ikke strider mot EØS avtalens vedlegg II, bind 12 A kap. 15, Rådsdirektiv 91/689/EØF Om farlig avfall eller internasjonale avtaler som Norge har inngått, kan Statens forurensningstilsyn, eller den Miljøverndepartementet bemyndiger, gjøre unntak fra denne forskriften.

§ 15 Klage

Vedtak truffet av Statens forurensningstilsyn i medhold av denne forskriften kan påklages til Miljøverndepartementet. Vedtak truffet av fylkesmannen i medhold av denne forskriften kan påklages til Statens forurensningstilsyn.

§ 16 Tvangsmulkt

For å sikre at bestemmelsene i denne forskriften eller vedtak truffet i medhold av denne forskriften blir gjennomført, kan Statens forurensningstilsyn eller fylkesmannen fastsette og frafalle tvangsmulkt til staten i medhold av forurensningslovens § 73.

§ 17 Straff

Overtredelse av denne forskriften kan straffes med bøter, jf. forurensningslovens § 79 annet ledd. For øvrig kommer bestemmelsene i forurensningslovens kap. 10 til anvendelse, dersom forholdet ikke går inn under strengere straffebestemmelser.

§ 18 Ikrafttreden og overgangsbestemmelser

Forskriften trer i kraft 1.7. 1994, med unntak av § 10.

Fra samme tidspunkt oppheves forskrift om leveringsplikt, innsamling, mottak og behandling/disponering av visse grupper spesialavfall av 10. april 1984. § 10 trer i kraft 1.7. 1995.

Tillatelser gitt etter § 3 i forskrift om leveringsplikt, innsamling, mottak og behandling/disponering av visse grupper spesialavfall av 10. april 1984 likestilles med tillatelser gitt etter denne forskriftens § 6. Nye tillatelser og fornyelse av tillatelser skal etter at denne forskriften er trådt i kraft, gis i medhold av denne forskriftens § 6.

Endringer av 10.9. 1996 trer i kraft 1.1. 1997.

Endringer av 1.7. 1999 trer i kraft fra samme dato.

Endringer av ##### trer i kraft #####

Kommentarer til enkelte bestemmelser

Til § 1 Formål

De enkelte bestemmelser i forskriften må forstås i lys av forskriftens formål. Formålsbestemmelsen gir uttrykk for hva de enkelte reglene i forskriften hver for seg og samlet skal bidra til å oppnå; at farlig avfall tas forsvarlig hånd om, og at det eksisterer et ”hensiktsmessig og forsvarlig” system for håndtering av avfallet, jf. forurensningsloven § 31 annet ledd.

Til § 2 Hva forskriften regulerer

Forskriften gjelder for de typer farlig avfall som omfattes av § 4.

Forskriften retter seg mot alle som har med farlig avfall å gjøre, både avfallsbesittere (herunder de som genererer avfallet), innsamlere og de som tar imot avfallet til sluttbehandling. De som håndterer farlig avfall kan være enten kommuner eller private som driver virksomhet for håndtering av farlig avfall.

Forskrift om farlig avfall er den sentrale forskriften for farlig avfall. Nærmere bestemte typer farlig avfall kan være særskilt regulert i lov eller forskrift. Slike særforskrifter gjelder side om side med forskrift om farlig avfall så langt de rekker. Det betyr at særforskriftene supplerer forskrift om farlig avfall. Dersom særforskriften bestemmer noe på sitt område som står i strid med forskrift om farlig avfall vil særforskriften gå foran på dette punktet. I vedlegg 1 er de farlige avfallstypene som helt eller delvis reguleres i annet regelverk påført en fotnote.

For eksport og import av avfall gjelder forskrift om grensekryssende transport av avfall, fastsatt av Miljøverndepartementet 30. desember 1994. For smittefarlig, eksplosivt og radioaktivt avfall gjelder særskilte regelverk.

Til § 4 Farlige avfallstyper som omfattes av forskriften

§ 4 første ledd nr. 1 fastsetter at avfallstyper merket med stjerne (*) i vedlegg 1 er farlig avfall. Vedlegg 1 er den europeiske avfallslisten (EAL), som bl.a. inneholder EØS-avtalens liste over farlig avfall samt noen få norske særtilllegg knyttet til farlig avfall fra offshoresektoren. Listen er bygget opp med 20 hovedkapitler som hovedsakelig er prosess- eller bransjebaserte. Det er de 6-sifrede kodene som definerer de ulike typene av farlig avfall. Den enkelte farlige avfallstype må leses i sammenheng med det hovedkapittel og underkapittel den sorterer under. Hovedkapitlene og underkapitlene er angitt med henholdsvis 2 og 4 siffer. I vedlegg 1 er det satt inn en oversikt over de 20 hovedkapitler.

Mange farlige avfallstyper i listen har en generell henvisning til innhold av farlige stoffer. I slike tilfeller skal man benytte kriteriene i vedlegg 3 for å avgjøre om avfallet klassifiseres som farlig avfall.

Offshoresektoren omfattes ikke av direktivet om farlig avfall, og dermed heller ikke av EUs liste over farlig avfall. Offshore-spesifikt farlig avfall omfattes derfor kun av de nasjonale særtilleggene under underkapittel 1650 ”Ilandført avfall fra oljeboring/-produksjon”, og er merket med *kursiv* i tillegg til stjerne. Dette er således de eneste offshore-spesifikke farlige avfallstypene som omfattes av listen over farlig avfall i vedlegg 1. Produsert sand (sand som ligger igjen i separator) fra offshoresektoren omfattes således ikke av underkapittel 1305.

Første ledd nr. 2 fastslår at også annet avfall som ikke direkte faller inn under listen over farlig avfall omfattes av forskriften dersom det inneholder stoffer eller stoffblandinger med farlige egenskaper som overskrider tilhørende grenseverdier fastsatt i vedlegg 3. Dette er ment som en sikkerhetsventil i tilfeller hvor en avfallstype inneholder slike stoffer, men likevel ikke fremgår av eller er definert som farlig avfall i EAL, jf. første ledd nr. 1. Del A i vedlegg 3 er en liste over farlige egenskaper med tilhørende grenseverdier. Avfall som inneholder stoffer eller stoffblandinger med en eller flere av de farlige egenskapene listet opp under A, i en slik mengde som overstiger en eller flere av de tilhørende grenseverdier, defineres som farlig avfall.

Grenseverdiene gitt i del A er generelle, men for noen utvalgte stoffer er det lavere spesifikke grenseverdier som gjelder. Disse er angitt i del B i vedlegg 3. For avfall som inneholder stoffene listet i del B, gjelder grenseverdiene som der er angitt. De utvalgte stoffene i del B er kjemikalier som står oppført på miljøvernmyndighetenes liste over prioriterte stoffer. Dette er stoffer som utgjør særlige helse- og miljøproblemer i Norge. Med unntak av de bromerte forbindelsene, er grenseverdiene for de øvrige stoffene på listen i del B basert på stoffenes grenseverdi i forskrift om liste over farlige stoffer (Stofflisten), som er vesentlig lavere enn de generelle grenseverdiene oppført i del A.

De fem bromerte forbindelsene oppført i del B i vedlegg 3 utgjør den største andelen bromerte flammehemmere i bruk. Kun pentabromdifenyleter er foreløpig klassifisert i Stofflisten, men det foreligger dokumentasjon som tyder på at alle fem forbindelsene har sterkt betenkelige miljø- og/eller helsemessige egenskaper. Bromerte flammehemmere er oppført på OBS-lista, som miljøvernmyndighetene har utarbeidet over stoffer som man ut fra dagens kunnskaper anser kan representere særlige problemer. Alle de fem oppførte bromerte flammehemmerne i del B er inkludert på OBS-lista.

Første ledd nr. 2 vil blant annet omfatte avfallstyper som ikke er oppført som farlig avfall i vedlegg 1 (EAL), men som likevel overstiger kriteriene i vedlegg 3. I slike tilfeller bør EAL-koden for denne avfallstypen benyttes, med en spesifisering om hvorfor det er farlig avfall.

Fordi EAL i hovedsak er prosess- og bransjebasert omfatter den først og fremst produksjonsavfall. Første ledd nr. 2 fastslår derfor at også forbruksavfall som inneholder stoffer eller stoffblandinger med farlige egenskaper og som overskrider grenseverdiene fastsatt i vedlegg 3 omfattes av forskriften (jf. hovedkapittel 20). Statens forurensningstilsyn kan gi nærmere orientering om forbruksavfall som omfattes av forskriften.

De farlige egenskapene og grenseverdiene fastsatt i vedlegg 3 omhandler i utgangspunktet bare rene stoffer eller stoffblandinger og er derfor ikke direkte anvendbar på faste bearbeidede produkter. Imidlertid kan også faste bearbeidede produkter inneholde komponenter som består av stoffer eller stoffblandinger som innehar de farlige egenskapene og overskrider grenseverdiene angitt i vedlegg 3. Slike faste bearbeidede produkter kan da falle inn under første ledd nr. 2. En forutsetning for at for eksempel slike faste, bearbeidede produkter blir omfattet av reglene, er at de farlige komponentene blir frigjort til omgivelsene for eksempel gjennom gasser, væsker eller blir utvasket når de utsettes for vann. I visse tilfeller vil også den videre behandling av produktet kunne bevirke at de farlige komponentene blir frigjort.

Dersom de farlige avfallskomponentene sorteres ut, skal de farlige egenskapene og grenseverdiene vurderes for hver enkelt komponent. For produkter der de farlige avfallskomponentene ikke kan sorteres ut, kan eventuelt hele produktet være å betrakte som

farlig avfall. Viktige forhold for å avgjøre om hele produktet skal betraktes som farlig avfall, er mengden av den farlige komponenten (i forhold til produktet), dens faregrad, dens tilgjengelighet for omgivelsene og hvor lett det er å fjerne den delen av produktet som inneholder den farlige komponenten.

Andre ledd fastsetter at bestemte avfallstyper kan unntas fra forskriftens krav dersom det kan dokumenteres at avfallet ikke inneholder stoffer eller stoffblandinger med farlige egenskaper og ikke overskrider tilhørende grenseverdier fastsatt i vedlegg 3. Avfallsbesitter som i henhold til dette unntar avfall fra forskriftens krav, plikter å melde fra om dette til Statens forurensningstilsyn eller den Miljøverndepartementet bemyndiger. Meldingen skal bl.a. inneholde opplysninger om avfallstype, avfallsmengde og hvordan avfallet er disponert. Oppfyllelse av meldeplikten vil ikke innebære at unntaket er godkjent av forurensningsmyndighetene.

Ved kontroll må det i ovennevnte unntakstilfeller kunne legges fram tilfredsstillende dokumentasjon på at avfallet oppfyller de vilkår som gir rett til å unnta avfallet fra forskriftens bestemmelser.

Til § 5 Forsvarlig oppbevaring m.v. av farlig avfall

Avfallsbesitteren har ansvaret for at farlig avfall ikke medfører fare for forurensning, og må treffe nødvendige tiltak som står i forhold til avfallets mengde, sammensetning og farlighetsgrad. Dette gjelder alle avfallsbesittere, både husholdninger og virksomheter. Man bør utvise forsiktighet dersom man er i tvil om avfallets sammensetning, om den riktige håndteringsmåten, om rekkevidden av plikter i regelverk osv. Avfallets farepotensial stiller dessuten krav til lagringsplassen, særlig beskyttelse mot ytre påvirkning, sikring mot uvedkommende/dyr/barn, og krav til at en holder orden og oversikt over avfallet (ryddig og atskilt plassering, tydelig merking, m.v.).

Farlig avfall skal ikke blandes sammen med annet avfall. Ulike typer farlig avfall skal ikke blandes dersom dette kan medføre fare for forurensning eller hvis det kan vanskeliggjøre eller fordyre den videre håndteringen av det farlige avfallet.

Til § 6 Tillatelse til håndtering av farlig avfall

Håndtering av farlig avfall, jf. definisjonen i § 3 c, er forbudt dersom det ikke er innhentet tillatelse fra forurensningsmyndigheten, eller aktiviteten ikke omfattes av unntakene i § 7.

Tankrensing som medfører farlig avfall er en type virksomhet som i utgangspunktet skal ha tillatelse etter forskrift om farlig avfall. For virksomheter som selv foretar tankrensing innen egen bedrift gjelder ikke kravet om tillatelse etter § 6, jf. § 7 a. Leveringsplikten etter § 8 gjelder imidlertid. De som allerede har fått tillatelse til tankrensevirksomhet ved enkeltvedtak etter forurensningsloven, eller som har tillatelse til å drive innsamling av farlig avfall, behøver ikke ny tillatelse etter denne forskriften. Direktetransport av farlig avfall fra en enkelt avfallsbesitter til et bestemt mottaks- eller behandlingsanlegg etter særskilt avtale mellom avfallsbesitter og anlegg er ikke virksomhet for håndtering av farlig avfall, og trenger ikke tillatelse etter § 6.

Søknad om tillatelse må angi hvilke typer og mengder farlig avfall som ønskes håndtert, hvilken aktivitet det søkes tillatelse til (innsamling, mottak, lagring, tankrensing, behandling eller annet), og gi en beskrivelse av virksomheten for øvrig. Søknad om tillatelse til

håndtering av farlig avfall vurderes ut fra tekniske og miljømessige forhold og ut fra hensynet til et hensiktsmessig og forsvarlig system for håndtering av farlig avfall totalt sett.

Myndighet til å gi tillatelse er delt mellom Statens forurensningstilsyn og fylkesmannen, jf. vedlagte vedtak om delegasjon av myndighet. Tillatelsen som gis kan være begrenset tidsmessig, geografisk eller mengdemessig, og gjelder bare for de aktiviteter og typer av farlig avfall den er gitt for. Tillatelsen gis normalt på bestemte vilkår. Det settes krav som skal sikre en miljømessig forsvarlig håndtering av det farlige avfallet. Dette kan være tekniske og driftsmessige krav, utslippsbegrensninger, sikringstiltak mot avrenning og ukontrollerte utslipp, m.m. Det er vanlig å sette krav til journalføring og rapportering, blant annet for å kunne føre tilfredsstillende kontroll med strømmene av farlig avfall.

Den som håndterer fotokjemikalier fra virksomhet innen foto, røntgen og grafisk industri, og som får tillatelse etter denne bestemmelsen, trenger ikke egen tillatelse etter forskrift om håndtering av fotokjemikalier fra virksomheter innen foto, røntgen og grafisk industri fastsatt 24. juli 1992.

Tillatelse etter denne forskriften fritar ikke fra plikt til å innhente nødvendig godkjenning fra andre myndigheter.

Til § 7 Unntak fra kravet om tillatelse

Unntaket under a) er begrunnet i at hensynet til miljømessig forsvarlig håndtering er tilfredsstillende ivaretatt gjennom vilkår i tillatelsen etter forurensningslovens § 11. Av dette følger at unntaket bare gjelder så langt tillatelsen med hjemmel i § 11 dekker forholdet. Oppstår f.eks. andre typer farlig avfall eller større mengder enn tillatelsen gir adgang til å behandle, gjelder ikke lenger unntaket etter a). Virksomheter som har tillatelse til behandling av eget farlig avfall etter § 11 i forurensningsloven kan ikke innenfor rammen av denne tillatelsen også behandle andres farlige avfall. For også å kunne behandle andres farlige avfall må det i tillegg søkes tillatelse etter § 6.

Unntaket under b) omfatter enkelte bedrifter som gjenvinner eget farlig avfall innenfor bedriftenhetens område, og hvor gjenvinningsprosessen ikke er konsesjonspliktig etter forurensningslovens § 11. Øvrig håndtering av farlig avfall innenfor bedriftenhetens område er ikke omfattet av dette unntaket. Eventuelle reststoffer av farlig avfall som måtte oppstå fra gjenvinningsprosessen er leveringspliktige etter § 8.

Unntaket under c) gjelder tilbud fra enkeltforhandlere til forbrukere om å ta i retur farlig avfall som oppstår fra produkter forretningen omsetter, (f.eks. malingrester returnert til fargehandleren o.l.). Tilbudet kan være igangsatt av forhandleren på eget initiativ, eller være en del av kommunens mottakstilbud i henhold til § 10, ved at kommunen inngår særskilt avtale om dette med enkelte forhandlere. Forhandleren er imidlertid selv ansvarlig for sikker oppbevaring, i likhet med enhver annen avfallsbesitter, jf. § 5 og har likeledes leveringsplikt etter § 8. Forhandlerretur som etableres i større omfang og på mer varig basis, f.eks. som ledd i en bransjeordning for en bestemt type farlig avfall, omfattes ikke av unntaket i c). (I slike tilfeller kan det imidlertid være aktuelt å gi dispensasjon etter særskilt søknad, jf. § 14, eller bransjeordningen kan være regulert i egen forskrift.)

Unntaket under d) gjelder for mottaksanlegg for oljeholdig avfall fra skip som er etablert i henhold til forskrift om mottaksordninger for avfall fra skip av 25. august 1981. Slike mottak kan ta imot oljeavfall uten å søke om tillatelse etter forskrift om farlig avfall. Unntaket gjelder

bare oljeavfall som mottas fra skip. Farlig avfall mottatt ved slike anlegg må leveres videre til godkjent virksomhet etter § 6.

Unntaket under e) gjelder for de ordninger kommunene etablerer for å løse sine forpliktelser om å sørge for et tilstrekkelig tilbud for mottak av farlig avfall jf. § 10. Unntaket omfatter ordninger som drives av kommunene selv eller gjennom interkommunale løsninger. Et interkommunalt selskap som på kommunenes vegne driver ordninger som omfattes av kommunenes plikt etter § 10 trenger altså ikke tillatelse etter § 6.

Henvisningen til § 10 begrenser unntaket slik at det kun er adgang til å motta farlig avfall fra husholdninger og virksomheter med mindre mengder farlig avfall. Kommunens plikt etter § 10 begrenser seg til mottak av inntil 400 kg farlig avfall pr. år pr. avfallsbesitter; unntaket tillater imidlertid mottak av inntil 1000 kg farlig avfall pr. år pr. avfallsbesitter.

Velger kommunen å oppfylle sin plikt etter § 10 gjennom bruk av ubetjente stasjonære mottak, også kalt miljøstasjoner, må en være oppmerksom på at slike ordninger kun er beregnet på farlig avfall fra husholdninger. For å oppfylle sine plikter etter § 10 for små virksomheter, må kommunen etablere egne ordninger som blant annet ivaretar deklarasjonsplikten og sikkerheten ved videre håndtering av farlig avfall fra virksomheter.

Unntaket gjelder kun innenfor eget renovasjonsområde. For kommunen betyr det innenfor kommunens grenser og for det interkommunale selskapet innenfor de kommunene som deltar i samarbeidet.

Hvis kommunen ønsker å være innsamler av farlig avfall på mer regulær basis, dvs. utenfor eget renovasjonsområde eller motta utover 1000 kg farlig avfall fra hver avfallsbesitter hvert år, eller på annen måte ikke ønsker å innfri disse standardiserte kravene til kommunale mottaksordninger skal den reguleres som øvrige innsamlere av farlig avfall eller mottaksanlegg for farlig avfall, i form av tillatelse.

Private oppdragstakere som engasjeres for å drive hele eller deler av det kommunale tilbudet omfattes ikke av unntaket.

Til § 8 Leveringsplikt

Leveringsplikten etter § 8 gjelder kun for virksomheter. Kravet i § 5 om å ta forsvarlig hånd om farlig avfall innebærer imidlertid at også husholdningenes farlige avfall må leveres til godkjent mottak. Farlig avfall skal leveres til den som lovlig kan håndtere det etter § 6, jf. § 7.

Virksomheter skal levere farlig avfall minst en gang pr. år. Leveringsplikten inntreffer imidlertid ikke før den totale mengden farlig avfall overstiger 1 kg. At avfallet overstiger 1 kg betyr ikke at virksomheten umiddelbart må levere, men at virksomheten omfattes av plikten til å levere minst en gang i året. Det følger av § 5 at avfallsbesitter må ta forsvarlig hånd om avfallet inntil det blir levert.

Viderelevering av innsamlet/mottatt avfall fra virksomheter som har tillatelse til håndtering av farlig avfall reguleres i virksomhetenes tillatelser.

Ved nedleggelse plikter den ansvarlige ved en virksomhet å påse at det farlige avfallet umiddelbart blir levert til godkjent håndtering. I slike situasjoner kan også oppbevarte

produkter, innsatsvarer o.l. ansees som ”kassert” eller ”overflødig”, og dermed behandles som farlig avfall, jf. kommentarene til § 9.

Ved kontroll av leveringsplikten vil tilsynsmyndigheten forvente at virksomheten kan framlegge dokumentasjon på at plikten er overholdt, jf. forskrift om systematisk helse- og miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter av 6. desember 1996 (internkontrollforskriften). Tilsynsmyndigheten kan pålegge virksomheten å fremskaffe slik dokumentasjon dersom den mangler. Aktuell dokumentasjon er kopi eller gjenpart av deklarasjonsskjema, eller kvittering fra lovlig mottak for farlig avfall. For å sikre at levering blir gjennomført kan tilsynsmyndigheten fastsette tvangsmulkt, jf. §16.

Til § 9 Meldeplikt ved konkurs

Bostyrer er pålagt plikt til å melde fra til fylkesmannen om farlig avfall som blir etterlatt når en virksomhet går konkurs. Bestemmelsen er innført for at forurensningsmyndigheten på et så tidlig tidspunkt som mulig skal få vite om tilfeller der det er risiko for at avfallet ikke blir tatt forsvarlig hånd om, slik at den kan pålegge, eller eventuelt selv foreta opprydding.

Meldeplikten vil således ha særlig stor betydning der virksomhet avvikes og det er en risiko for at ingen tar eller vil ta ansvar for avfallets videre disponering.

Meldeplikten inntreffer allerede fra konkursåpning. Bostyrer må så snart som mulig skaffe oversikt over farlig avfall som blir etterlatt i virksomheten, og melde fra til fylkesmannen straks slik oversikt foreligger. Bostyrer må som et minimum basere sin oversikt på konkursdebitors opplysninger og registreringsforretningen. Ut over det som var farlig avfall før en virksomhet stanser, vil også oppbevarte produkter, råvarer o.l. kunne bli å anse som avfall når en virksomhet stanser eller innstiller. Situasjonen kan være at innsatsvarer ikke kan benyttes til andre formål, at de er blitt forbudt, utdatert e.l., slik at de må ansees som «kassert» eller «overflødig», og derved som avfall.

Meldeplikten påhviler den midlertidige bostyrer når slik oversikt kan skaffes før første skiftesamling, mens plikten påhviler den ordinære bostyrer når slik oversikt først kan skaffes etter første skiftesamling.

Til § 10 Kommunens ansvar

Formålet med det kommunale ansvaret er å sikre at det i hver kommune finnes et tilbud for levering av farlig avfall. Tilbudet skal rettes mot de avfallsbesitterne som har små mengder farlig avfall, særlig husstander og mindre næringsvirksomheter, herunder primærnæringene.

Kommunens tilbud for mottak av farlig avfall skal være tilstrekkelig. Hvilke tiltak som må iverksettes for at tilbudet kan anses tilstrekkelig vil variere fra kommune til kommune. Det er viktig at tilbudet er hensiktsmessig utformet med hensyn til lokale forhold. Kommunen må selv foreta en vurdering av hvilke ordninger for farlig avfall som skal utgjøre tilbudet (se Veiledning 99:02 Tilstrekkelig tilbud om mottak av spesialavfall). Brukervennlighet, sikkerhet og informasjon er sentrale kriterier ved vurdering av om tilbudet er tilstrekkelig.

- Med brukervennlighet siktes det til fysisk tilgjengelighet og nærhet til mottaket, mottakets åpningstider eventuelt hentefrekvens ved innsamlingsordningen, og kapasitet ved mottaket.
- Sikkerhet vil blant annet dreie seg om utstyr og kompetanse, sikring mot uvedkommende og rutiner for drift.

- Med informasjon tenkes det spesielt på orientering til brukerne om hva farlig avfall er, dets skadepotensial samt hvilke mottaksordninger kommunen tilbyr (åpningstider, hentetidspunkt etc.).

Fylkesmannen fører tilsyn med at kommunene har et tilstrekkelig tilbud.

Drives tilbudet av kommunen selv eller gjennom et interkommunalt samarbeid, kreves ingen tillatelse, jf. unntaket i § 7e). Dersom kommunen gjør avtale med private aktører om å drive hele eller deler av det kommunale mottakstilbudet for farlig avfall, må disse ha tillatelse etter § 6.

Kommunens forpliktelse etter forskriften er begrenset til avfallsbesittere som genererer inntil 400 kg farlig avfall totalt pr. år. Det innebærer at kommunen plikter å sørge for et tilbud som er dimensjonert for disse mengdene farlig avfall. Begrensingen innebærer at kommunen, hvis den ønsker det, har rett til å nekte å motta leveranser som overstiger 400 kg fra samme avfallsbesitter pr. år. Denne grensen setter et øvre tak for kommunens *plikt etter forskriften*, men setter ingen grense for hvor mye avfall kommunen *kan* ta imot fra de enkelte avfallsbesittere. De kommuner som ønsker det står fritt til å tilby mottak av større mengder enn det forskriften forplikter til, da unntaket under § 7e) tillater mottak av inntil 1000 kg farlig avfall pr. år pr. avfallsbesitter.

Kommunens kostnader knyttet til etablering og drift av mottaksordninger for farlig avfall fra husholdninger, herunder videresending og sluttbehandling av mottatt avfall, dekkes gjennom det kommunale avfallsgebyret i medhold av forurensningsloven § 34. Kommunene skal ta full kostnadsdekning for avfallstjenestene. Det vises til veileder for beregning av full kostnadsdekning, utgitt av Statens forurensningstilsyn 1994. Kostnader knyttet til mottak og videreforsendelse av farlig avfall fra virksomheter bør dekkes ved at det tas betaling for hver enkelt leveranse.

Selv om kommunen oppfyller sin plikt etter forskriften gjennom avtale med private eller interkommunale selskaper er det likevel kommunen som har ansvaret for at et tilstrekkelig tilbud eksisterer. Kommunen må derfor inngå dekkende avtaler og eventuelt gripe inn dersom tilbudet ikke fungerer tilfredstillende.

Til § 11 Deklarasjon og opplysninger om avfallets innhold.

Deklarasjonsplikten etter § 11 første ledd gjelder kun for virksomheter. Den innebærer at opplysninger om bl.a. leverandør av det farlige avfallet, type farlig avfall, leverte mengder, det farlige avfallets egenskaper, sammensetning og eventuelt innhold av bestemte miljøskadelige stoffer, skal oppgis gjennom å fylle ut deklarasjonsskjema for farlig avfall. Deklarasjonsskjemaet skal fylles ut før levering til innsamler, mottak e.l. Når den leveringspliktige selv sørger for transporten fram til mottaks- eller behandlingssted, skal han sørge for at utfylt deklarasjonsskjema følger med transporten.

Deklarasjonsplikten etter første ledd gjelder virksomheter som leverer farlig avfall. Annet ledd fastsetter at også virksomheter som har tillatelse etter forurensningslovens § 11 til behandling eller disponering av eget farlig avfall, skal rapportere årlig til SFT om mengder og typer farlig avfall som er behandlet/ disponert. Opplysninger som kreves etter denne forskriften vil bli innarbeidet i skjemaene som sendes i forbindelse med den årlige egenrapporteringen, slik at all rapportering skjer under ett.

Husholdninger er ikke deklarasjonspliktige, men skal likevel så langt som mulig gi opplysninger om avfallets innhold og opprinnelse. Husholdninger bør bestrebe seg på å levere det farlige avfallet i originalemballasjen, eller sørge for at det på annen måte fremgår av emballasjen hva denne inneholder.

Den som driver virksomhet for håndtering av farlig avfall, skal påse at alt farlig avfall som håndteres er deklarerert, og at deklarasjonsskjemaet følger avfallet ved viderelevering. Dette gjelder også avfall fra husholdninger, hvor avfallsbesitter ikke har noen selvstendig deklarasjonsplikt.

Farlig avfall fra husholdningene som er innlevert til kommunalt mottak skal deklarerer av kommunen ved viderelevering. For farlig avfall fra virksomheter levert kommunalt mottak er kommunen ansvarlig for å påse at avfallet er deklarerert og at utfylt deklarasjonsskjema følger avfallet videre.

Den som først mottar deklarasjonspliktig farlig avfall fra avfallsbesitter skal oversende gjenpart av deklarasjonsskjemaet til Statens forurensningstilsyn eller den som Statens forurensningstilsyn utpeker. I farlig avfallssystemet kan avfallet ofte være innom mange aktører fra det leveres til det er endelig disponert. Med ”den som først mottar” menes det første leddet i denne rekken, dvs. virksomhet som mottar avfallet fra den deklarasjonspliktige, jf. § 11, 1. ledd. Virksomheter som først mottar deklarasjonspliktig farlig avfall kan være både private eller kommunale mottak. Oversendelse av gjenpart av deklarasjonsskjema skal skje senest innen den 15. i etterfølgende måned og for øvrig i samsvar med anvisning på godkjent deklarasjonsskjema.

Deklarasjonssystemet for farlig avfall er etablert for å gi nødvendig kontroll og oversikt over strømmen av farlig avfall. Ettersom farlig avfall utgjør en større miljø- og helsetrussel enn annet avfall, er det innført et mer detaljert system for farlig avfall enn for vanlig avfall. For å dekke kostnadene med deklarasjonssystemet, er det bestemt at forurensningsmyndigheten kan fastsette gebyr som innbetales av de kommunale og private virksomhetene som først mottar deklarasjonspliktig farlig avfall. I praksis vil kostnadene bli overveltet på avfallsbesitterne gjennom de kommunale avfallsgebyrene eller prisen som avfallsbesitter må betale for å levere farlig avfall til godkjent mottak, jf. prinsippet om at forurensner skal betale.

Til § 12 Emballering og merking

Både avfallsbesitter og den som håndterer farlig avfall skal sørge for at avfallet er emballert slik at det er egnet for lagring og transport. Emballeringen må tilpasses transportmåte, avstand, m.v. Avfallet skal merkes med deklarasjonsskjemaets løpenummer. Virksomhet med tillatelse etter § 6 kan med grunnlag i vilkårene i tillatelsen foreta nødvendig om-emballering for videre transport, lagring, behandling, m.v.

Emballasjen til deklarasjonspliktig farlig avfall skal under lagring og transport være merket lett synlig med deklarasjonsskjemaets løpenummer. Det er viktig at merkingen utføres slik at den er motstandsdyktig overfor ytre påvirkning, fordi det farlige avfallet i perioder kan måtte lagres utendørs. Dette merkekravet gjelder for avfallsbesitter som står for direkte transport, og for den som håndterer farlig avfall. Virksomhet som håndterer farlig avfall må sørge for at alt farlig avfall er merket, også farlig avfall fra husholdninger, hvor avfallsbesitter ikke har merkeplikt. Formålet med merking etter forskrift om farlig avfall er å informere den som tar hånd om det farlige avfallet under transport, omemballering, behandling, m.v., om hva slags stoffer som håndteres.

Ved transport skal gjenpart av deklarasjonsskjema medfølge som transportdokument. I tillegg gjelder regler om merking med faresymboler m.v. etter gjeldende forskrifter om transport av farlig gods.

Ved eksport og import gjelder krav som er fastsatt i forskrift om grensekryssende transport av avfall av 30. desember 1994.

Arbeidstilsynet kan ha egne krav til merking av lagret avfall.